

IZHAJA VSAK DAN

vsaki ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične šte. se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nov. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJI NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačilno in tožilno v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlano naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto 24 K, za pol leta 12 K, za 3 mesece 6 K.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. - Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELFON št. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Sklicanje deželnih zborov.

DUNAJ 11. „Wiener Zeitung“ objavi jutri cesar. patent, s katerim sta deželna zbora česki in niževavstrijski sklicana na 20. t. m. deželna zbora predarelski in tržaški pa na 25. t. m.

Londonski župan pri cesarju.

DUNAJ 11. Cesar je vsprejel londonskega lordmayorja (župana) v posebni avdijenci.

Edison v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 11. Glasoviti ameriškanski izumitelj Edison je s svojima hčerškama dospel sem. — Od tu se poda v Draždane.

Maroško vprašanje.

PARIZ 11. Francoski minister zunanjih del bo brzkone odklonil večino predlogov Nemčije glede Maroka.

Nemiri radi draginje v severni Francoski.

ROUBAIX 10. Včerajšnji nemiri so imeli znak pravega punta. — Demonstrantje so ugrabili svetilke, razrili tlak in odstranili mreže kanalov, da bi preprečili napade čet. Vojaštvo je moralo rabiti orožje, mnogo demonstrantov je bilo ranjenih. Sadržga je oplenila več prodajalnic. Aretovanih je bilo 13 oseb.

PARIZ 11. V delavskem mestnem delu Belleville je prišlo včeraj radi draginje živilo do resnih izgredov. — Kakor kolodvorjo so aretovali nekega italijanskega anarhista.

CHARLEVILLE 11. Včeraj popoldne so bile tukaj demonstracije radi draginje. Neka aretacija je dala povod za večje nemire. Eskadron dragoncev in orožnikov je z golim orožjem napravil red. — Demonstrantje so sklenili generalni štrajk za 24 ur.

Kolera.

CARIGRAD 11. Včeraj je tu obolelo 50 in umrlo 42 oseb za kolero.

BUDIMPEŠTA 11. Zdravstveni oddelek ministerstva za notranje stvari poroča, da so konstatirali v Budimpešti en slučaj kolere, v Novi pošti pa pet slučajev. V občini Nagy Kecsi (županija Komorn) sta obolela za kolero dve osebi.

Rim 11. Mednarodni mirovni kongres prične dne 26. tekočega meseca na Kapitolu.

XXVI. redna velika skupščina

Družbe sv. Cirila in Metoda v Trziču, dne 10. sept. 1911.

V nedeljo pred 7. uro zjutraj se je zbralo na peronu ljubljanskega kolodvora toliko zvestih sinov in hčera naše matere Družbe, da je po peronu vrvelo pisano življenje in radostno razpoloženje. Na vsaki postaji so vstopali novi skupščinarji.

Na kolodvoru v Trziču.

Prizor, ki smo ga zazrli na kolodvoru v Trziču, nam je pričal, da je današnji dan posvečen — slovenski kulturi, slovenski šoli, vzgoji in narodni obrambi naše mladine. Na kolodvoru so stali v vrstah otročiči

tamošnjega Družbinega otroškega vrta z zastavicami v rokah, poleg njih vrsta tržiškega „Sokola“ in tamošnje „Bralno društvo“ z zastavo. Starosta „Sokola“ in predsednik rečenega društva g. notar Marinček je v daljšem poetičnem, zanosno govorenem in s historičnimi reminiscencami podkrepljenem govoru pozdravil skupščinarje in slavil visoko kulturno misijo naše Družbe. Ta svoj krasni govor je g. Marinček zaključil s historično reminiscenco o ogrskih velikaših, ki so s potegnjenimi sabljami prisegli zvestobo svoji kraljici veliki Mariji Tereziji, in je vzkliknil: „Tako moramo tudi mi živeti in umreti za cilje, ki jih ima naša Družba!“

Predsednik družbe g. svetnik Senekovič se je v prisrčnih besedah zahvalil za krasni sprejem in za ta dokaz ljubezni do naše družbe.

Nato so stopili pred predsednika trije ljubki otročiči: dečko v sredi s krasnim šopkom cvetja, deklici ob straneh s trobojnicama v roki. Dečko se je zahvaljeval v imenu otrok Družbi za prejete dobrote a govoril je tako krepkim, da sonornim glasom, da je bilo vse naravnost zadiviljeno. Tudi na tem pojavu otroške hvaležnosti do Družbe in dokazu resnično narodne vzgoje v družbinih zavodih se je predsednik zahvalil prisrčno, a viden globok utis so napravile izlasti na priprosto ljudstvo njegove besede, ko je opominjal otročice, naj se uče pridno, da postanejo pošteni in značajni Slovenci.

Pohod v Trziču.

Na to so se skupščinarji in obe društvi razvrstili v dolg spredov z zastavo na čelu. Ob mostu že je pozdravljaval goste krasen slavolok s primernim napisom. Drugi slavolok nas je pozdravil ob uhodu v Trziču. Kar so zrla naše oči ob pohodu po Trziču, bilo nam je naravnost v radostno presenečenje. Po istem Trziču, ki smo si ga vedno predstavljali za ljuto nemškutarsko gnezdo, je plapolalo veliko trobojnik in tudi napisu so po večini slovenski. Se je pač v malo letih izvršil tam velikanski preobrat, a to je delo naših društev!

Na grobu Polakovem.

Pot nas je vodila dalje na — pokopališče, da izvršimo čin pijetete in proslavimo spomin moža, ki se je s svojo oporoko postavil med največje dobrotnike našega naroda. Šil smo proslaviti spomin inženirja Polaka, ki je ostavil Družbi okoli 180.000 K. Na pokopališču se je zgrnila velika množica ljudstva in skupščinarjev. Na obrazih vseh je bilo začrtano, kako jim srca živo čutijo veličastnost momenta. Pevski zbor je zapel temu momentu najprimernejo „Molitev“. Potem se je vspel na vzvišeno mesto gosp. prof. Fran Iličič, ki je v proslavo velikega dobrotnika podal v malih besedah — kakor zna le on — delo mojsterske slovenske retorike. Prišel je vprašanem ali smo namerili svoj prvi korak v Trziču, med grobove v smrt, ali v beli dan življenja. Polakov grob je za nas — življenje. Ob tem grobu se dviga kadilo hvaležnosti slovenskih duš: Onih malih, ki se s pomočjo Polakove zapuščine vzgajajo na naravnih podlagi, da se vsposobljajo za delo narodu v korist, in hvaležnost bojevnikov, ki klubujejo viharjem življenja. Iz tega groba nam govori duh pokojnega Polaka vsem, ki so grešili, naj se kesajo. V imenu te slovenske hvaležnosti pokladam na grob pokojnega mecena Polaka

ta-le venec: „Mrtvim slava, živim mir!“ Mrtvemu Polaku trikrat „Slava“. Ta sicer kratki govor je že toliko po svoji vsebini, kolikor po načinu predavanja napravil na množico neopisen utis: prihajalo je iz čustvenega srca in odmevalo v ganjenih srcih. Pod ogromnimi utisi tega govora smo zapuščali pokopališče.

Skupščina.

Točno ob 11. uri je otvoril predsednik g. Senekovič 26. redno veliko skupščino družbe sv. Cirila in Metoda. Tu še-le smo videli v kolikem številu so se zbrali prijatelji in podporniki družbe. Salon gostilne pri „Bastlju“ je bil veliko premajhen za toliko število. Mnogi so morali ostati zunaj na vrtu. Predsednik je iskreno pozdravil vseh, ki so prišli v ta gorenski kraj, o katerem se je mislilo, da je veliko bolj nemškutarski. Pozdravljaj je gospode in dame, ki so prihiteli od vseh strani. Imenoma je pozdravil državnega poslanca dr. Rybára, deželne poslance dr. Wilfana, dr. Tavčarja, dr. Trillerja, Višnikarja, Gangla, župane, osobito župana dolenske metropole dr. Segulo; dalje odposlanstvo iz Devina, a med damami, ki prihaja sicer skromno na vse prireditve in podpira družbo, g.o. Dominko iz Trbovelj.

Družba slavi letos svojo 26. skupščino, ali v tem času se ni starala, marveč je ostala mlada in se pomlaja, razteza svoje korenine vedno širše in širi se ji krog podpirateljev. In to je potrebno, ker naval od strani sovražnikov je vedno hujši. Ravno sedaj se posvetujejo v Celju, kako bi nas pregnali z naše zemlje, ki so jo naši predniki podedovali in obdelovali. Temu sovražnemu navalu moramo mi postaviti nasproti svojo šolo, kakor delujejo tudi sovražniki v prvi vrsti s šolo. Četudi nimajo nemških otrok, pa nemčijo naše otroke; sedaj pa so si izmislili še nov način ponemčevanja naše zemlje. Pošiljajo namreč — posebno na Štajersko otroke v rejo. In sicer največ z Dunaja, in kar je najžalostnejše: celo tudi otroke češkega pokoljenja.

Naša Družba se zaveda, da je šolska izobrazba glavni temelj narodnega navdušenja, le oni, ki si je v rani mladosti privzgojil ljubezni do svojega naroda, je pozneje značajen in odločno naš. To vedo Nemci, radi česar nastavljajo na svojih šolah le navdušene učitelje. V Trstu sem čul od delavcev, kako so bridko tožili, da jim lastni otroci zaničujejo svoj narod.

Ne umejem torej — je nadaljeval govornik — kako more biti med nami ljudi, ki nasprotujejo družbi. Pravijo sicer, da je liberalna in da hoče iz šole odpraviti križ. To je ravno tako, kakor če bi jaz očital znanju, da je tat in morilec. On me vprašuje: „Kako to in zakaj?“ Jaz pa bi mu odgovoril: „Če nisi, pa lahko postaneš!“ Jaz pa pozdravljam vsako družbo, ki deluje poleg nas na našem šolskem polju. Saj bomo imeli toliko več šol. In kolikor jih bo, še jih bo premalo, če hočemo doseči tisti cilj, po katerem stremimo.

No, vzlic vsemu nasprotstvu ima naša Družba vedno več prijateljev in vseh stanovih in vsake starosti; izlasti pa med žentvom; in kjer se ono loteva dela, je zagotovljen moralen in gmoten vspeh. Vzor take slovenske žene je bila g.a. Marija Vilhar v Šiški, ki se je na smrtni postelji spomnila

naše Družbe zapustivši jej vse svoje premoženje. Bodi blaga pokojnica v izgled drugim. Kdor more, naj se na smrtni postelji spomni naše Družbe! (Pride še.)

Železničarsko gibanje.

Poročali smo že, da se pripravlja za letošnjo jesen veliko gibanje vsega avstrijskega železničarstva, in da so se kakor nekake priprave za to gibanje vršili velikanski železničarski shodi po večjih avstrijskih železniških središčih, tako na Dunaju, v Pragi in Lvovu. Na vseh teh shodih se je poudarjalo, da je zboljšanje gmotnih razmer železničarstva tako nujno potrebno, da se nikakor ne sme več odlašati z njim. Strahovita draginja, ki je zavladala čezinčez, in ki preti postati še neznosnejša, sili železničarstvo v boj za obstanek, in če železniške uprave pravočasno ne ugrade upravičenim željam svojega do skrajnosti pritranelega uslužbenstva, potem je boj neizogiben, in Avstrija bo imela svojo železničarsko — stavko. O tem ni dvomiti, in časopisje cele Avstrije, zlasti pa tisto, ki je v gotovih zvezah z železniškimi upravami, že danes piše o uspehih in neuspehih, koristi in škodi takega velikanskega boja.

Jugoslovansko železničarstvo je po danih razmerah gotovo najbolj eksponirano vsestranskemu pritisku in izkoriščanju med vsem avstrijskim železničarstvom, in draginja je pri nas na jugu tudi hujša nego povsod drugod. Zato se je tudi v jugoslovanskem železničarstvu že dolgo časa sem pripravljala akcija za zboljšanje tega vedno neznosnejšega položaja, in duška je dalo naše železničarstvo svojim danim zahtevam na javnem shodu, ki se je vršil v četrtek, dne 7. tekočega meseca, ob 8. uri zvečer v veliki društveni dvorani v ul. sv. Frančiška v Trstu.

Navzočih je bilo tu toliko železničarjev, da je bila velika dvorana natlačeno polna; bilo je gotovo nad 500 udeležnikov, med njimi tudi nekaj soc. demokratov, ki pa se niso niti oglasili.

Shodu je predsedoval tovariš Ivan Jaklič, ki je v svojem nagovoru poudarjal, da ima slovensko železničarstvo v „Ligi“ organizacijo, ki je pripravljena posvetiti vse svoje moči doseganju zahtev vsega slovenskega železničarstva. Meseca oktobra se vrši na Dunaju konferenca „Lige“, na kateri se bodo formulirale zahteve vsega v „Ligi“ organiziranega železničarstva. Treba je torej, da se zedinijo tudi jugoslovansko železničarstvo v svojih zahtevah, da mora te svoje zahteve predložiti „Lige“, da jih ta potem zastopa z vsem svojim vplivom in z vsemi svojimi močmi. ZJZ predlaga torej po sklepu osrednjega upravnega odbora svojemu članstvu v odobritev celo vrsto po članstvu izraženih zahtev, katere se danes lahko še popolnijo. Naj torej vsak pove odkrito svoje želje in težnje.

O predlogih je nato poročal tov. Ivan Škerjanc. Natančneje poročati o teh predlogih nam je nemogoče, ker je stvar preobširna. Spomenica obsega okrog 70 točk, ki se tičejo vseh kategorij podradništva, služabništva in delavstva državne in južne železnice na jugoslovanskem ozemlju. Razun treh obsegajo te točke le zahteve v stanovskem oziru, mereče za zboljšanje gmotnega stanja posameznih kategorij. —

ogenj z vodo v eno celoto, nego Islam s kristijanstvom; alkanan ne dovoljuje enakopravnosti, on pozna samo svojo nadvlado.

Tega prepričanja seveda niso bili vsi krščanski bojevniki, zbrani leta 1402 v taborju Bajazeta okoli Brusse. Bolgari, na katerih mej, v Drinopolju, so si sultani postavili svojo evropsko prestolnico, so se že odpovedali slavne minulosti in so potrpežljivo klanjali svoj tilnik pod bisurmanskim jarmom in so popustljivo sledili, kamorkoli je klical sultan, in so bili celo blaženi radi tega, da se je krščanskemu knezu, Stefanu Lazareviću srbskemu, zaupalo vojaško poveljništvo nad njimi; Srbi, ti so sledili svojem knezu; vse ono jim je bilo, kdaj in kje in za koga si pridobivajo bojno slavo; oni, katerim bi ne bilo to vse ono, so padli pred trinajstimi leti s svojim junaškim carjem na Kosovem polju, in oni redki, ki so še preostali, ti so se sicer tudi podali s srbsko vojsko na pot, ne pa, da bodo bojevali za svoje robstvo, namreč za sultansko vladno, marveč da vidijo borbo musulmanstva med seboj in da morejo v trenutku uporabiti ugodno priliko za osvobojenje svojega naroda in svoje domovine od bisurmanskega jarma, ki bo, to so videli že v naprej — da-si do sedaj samo plava nad njih domovino, čim dalje s tem z večjo težo pritiskal na njih očetnjava. (Pride še.)

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Spisal Prokop Chochołoušek Poslovenil H. V.

Angora.

I.

Brussa! Sedež sultanov, čarovni sedež krasote prirodne in umetne, katero mesto se more jednatiti tebi? — Resnično si vreden, da stojiš na vznožju božanskega Olimpa, čegar izvirki padajo v kristalnih tokih z njegovega vrha in bokov v skoku nizdol, kakor ravno toliko vodopadov, namakajo njive in gaje in vrtove tvoje! Ali je čudno, da tone človek v razkošjih, ki mu jih nudiš ti? Seveda, sedaj nisi več to, kar si bila. Tvoj tekmeč, Carigrad, ti je vzel sultane in njih seraile, z vsem onim bleiskom, s katerim se obdajajo despotje jutra. Tedaj pa, leta 1402, so zrla še sultani s poželjivim očesom črez bregove Marmarskega morja na veličastnejši Bizanc, kjer so grški carji, v zasmeh nekdanji slavi in moči svojih prednikov, že krog in krog do zadušnja stisnjeni od bisurmanske moči, lenarili v pohotni brezdelnosti. Že so zoreli za padeč, v toposti pričakujoč trenutka, kdaj se pač zljubi padišahom, da stegnejo svojo

roko po njih in prenesejo svoj sedež, sedež svetovne vlade, v veličastno mesto Konstantina, da bodo od tod plašili krščanski svet, ki je radi malenkostne forme, da, celo samo radi pompa in vsakdanje dobičkarije, divje razjedal svoje lastno telo; da od tod en narod za drugim — žali Bog, največ slovenskih (kakor da bi bilo samo Slovanstvo določeno od usode, da trpi za grehe vsega sveta), da padisahi od tod, pravimo, en narod za drugim vklepajo v neznosni jarem svoje surovosti, da konečno tudi njim nekoč zazveneti v ušesih strašni: Tremor Byzantium!

Takrat, leta 1402, še nisi bila zapuščena, takrat si še bila bajni sedež razkošja in veselje azijskih despotov, kakoršne si more samo fantazija orientalc, bujna vsled opija, izmisliti, in ki že niso več cvetele v drugi prestolnici sultanov, v Drinopolju, morda radi tega, ker je že veter Evrope vel skozi njih seraile.

Ha Brussa! Čemu si se tako naenkrat spremenila v vojno ležišče, da bi te bilo vzlic tvojim palačam in tristo mešitam z njihovim munarji, težko najti v tej mešanici šotorov in različnih stavb, ki te obklopljajo v daljavo skoro nedogledno s prostim očesom, v katerih in med katerimi vse mrgoli in se roji kakor v čebeljnaku. Kajti več, nego pol milijona samo bojujočega naroda, ne računajoč ono množice služočega ljud-

stva, in drugega za boj nesposobnega, ki se je sešlo radi trgovine in dobička, katerih število se čisto jednaci številu bojevnikov, in ki od pradavnih dob kakor oblaki kobilic spremljajo vshodne armade: več nego pol milijona vojnega naroda je zbranega v taboru okoli Brusse.

Pestri in fantastični kroji azijskih narodov vabijo z daljave oko opazovalca, in lahko se opaža, da se celo v taboru bojevnikov, zbranih tu v en namen, Azija od Evrope na prvi pogled razlikujeta. Kajti tudi vojske evropskih narodov, kristijanov, je močna volja Bajazeta Ilderima, sultana padišaha, namestnika kalifov, zbrala okoli sebe, da jih sprovede s svojimi azijskimi hordami proti nepočesanim tolpom Timurovih Tatarov, ki so se kakor šiba božja zagnali na njegovo državo, da v njej nadaljujejo svoje pridobivanje in pustošenje Azije, kakor so si njih predniki pred dve sto leti osvojali in pustošili Evropo.

Čudno, da si Bog za kaznovanje grehov in prestopkov, zločinov in napak človeškega rodu izbira šibo v ljudeh samih; in dvakrat so bili taki božji poslanci divji Tatarji. Kdo more izslediti vzroke tem sodbam Gospoda?

Islam proti Islamu, Mohamed proti Mohamedu! Kristijanje, križ se je združil s pólumesečem, da pomore poslednjemu, morda v lastni pogin? Kajti prej se veže

Natačnejše naj omenimo le tri zahteve, ki se nanašajo na jezikovne razmere pri železnicah na jugoslovanskem ozemlju.

ZJŽ zahteva, da se na jugoslovanskem ozemlju nameščajo pri vseh železnicah v vseh službah, kjer imajo uslužbenci stik z občinstvom, edino le uslužbenci, ki so zmožni jezika prebivalstva.

V ta namen naj se uporablja pri vseh osebnih in brzovlakih vlakospremnih osebje, ki zna slovenski oz. hrvaški jezik, in da se doseže to zlasti pri južni železnici, naj se vse vlakospremnih osebje pri vseh osebnih vlakih in brzovlakih na glavni progi južne železnice menja v Mariboru in se v tej službi uporablja tudi trž. jezikovno kvalificirano osebje.

Tretja zahteva pa je, da se dovoli osebju polagati izpite v materinem jeziku.

Ko je tov. Škerjanc prečital in utemeljil predloge, se je prigrasila za besedo cela vrsta navzočih, ki so priporočali še nekaj novih predlogov, ki so se dostavili spomenici. Isti poročevalec in pa predsednik sta nato še natančneje pojasnjevala namene ZJŽ, „Lige“ in koalicije za jesensko gibanje. „Koalicija“, v kateri se nahaja vse avstrijsko organizirano železničarstvo razun socialno-demokratskih organizirancev, šteje dandanes okrog 70.000 članov in to je armada, katere pritisku se ne bodo mogle upirati železniške uprave. ZJŽ je tudi v „koaliciji“ in bo kot taka z vsem svojim članstvom zastopala svoje in skupne zahteve vsega železničarstva. — Treba pa je zato krepke, enotne organizacije, in naše železničarstvo naj se le čim najtrdnjeje oklene ZJŽ, da bo njen vpliv tem večji in močnejši.

Ako se bodo našli nasprotniki, bo naše železničarstvo znalo tudi z njimi obračunati čim najtemeljeje.

Ker se nato nihče ni več oglasil k besedi, je predsednik zaključil to pomembno zborovanje.

Jugoslovansko železničarstvo je potemtakem pripravljeno na vse, kar more priti, in jesenski dogodki, naj si že bodo taki ali taki, je bodo našli na svojem mestu.

Slovenci!

Tretjič stopamo tržaški akademiki s tem pozivom pred Vas, da Vam pokličemo v spomin žalostni zgodovinski dogodek našega narodnega življenja: XX. septembra preteče tretje leto, odkar sta slovenska mladeniča Lunder in Adamič izdihnili svojo mlado dušo na ljubljanskih ulicah.

Tega dne smo najjasnejše izpredvideli, kako daleč sega sovraštvo naših narodnih nasprotnikov do našega malega in še šibkega naroda. Izpredvideli smo, da nam je treba močnejših sredstev, če se hočemo v bran postaviti tako ljutemu sovražniku. **Ta uspešna sredstva pa so naše gospodarske, kulturne institucije, predvsem naše šole in ljudske knjižnice.**

Takrat smo si vsi za trdno obljubili, da bomo s podvojenimi močmi podpirali in jačili te naše organizacije, naša bojna sredstva. XX. septembra l. 1908 smo si postavili za mejnik nove, veselejše dobe naše zgodovine.

Slovenci! Kličemo Vam te obljube v spomin. Potrebno je to posebno letos, ko si gradimo v Trstu ponosno stavbo prosvete, ki imponira celo našim nasprotnikom, ker jo gradi slov. požrtvovalnost.

Mi mladi akademiki čutimo v sebi dolžnost, da posvetimo svoje mlade moči koristim slovenskega ljudstva, in zato prirejamo III. narodno zbirko. V tej misli pozivljamo vse zavedne Slovence, da se s požrtvovalnostjo spomnijo 20. septembra.

Za akad. fer. društvo „Balkan“:

Josip Kernev Josip Požar
predsednik tajnik.

OPOMBA. Čisti dobiček se razdeli med „Društvo sv. Cirila in Metoda“, „Dijaško podporno društvo v Trstu“ in za ljudske knjižnice v Trstu.

PODLISTEK.

Slovensko gledališče v Trstu.

Piše Leon Dragutinovič.

Sestavljanje repertoira je najvažnejša točka v delovanju intendantice vsakega gledališča, kajti v tem, kako je repertoar sestavljen, v tem se kaže njena zmožnost, njeno poznavanje stvari in končno njeno stremiljenje po višjem estetičnem in kulturnem stremiljenju. V sestavi repertoarja leži nek program, naloga, ki si jo je postavil intendant. Seveda ne sme pri tem nikdar pozabiti na denarno stran podjetja. Biti mora torej ne le gledališki strokovnjak, temveč tudi literarno izobražen in — trgovec. Od same literature niti dvorna gledališča, ki imajo velikanske subvencije, ne morejo izhajati. Razun tega mora gledati na duševno potrebo in nivoju vseh obiskovalcev gledališča. Zadovoljiti mora vse in vsakogar in seveda ne sme nikdar pozabiti, da mora vsakega prvega plačati svojim igralcem gaže. Kakor se vidi, precej težka naloga.

In zdaj pogledimo, kako je sestavljen letošnji program!

Domače vesti.

Sekciji za revizijo ljudskega štetja sta: v šoli Via Fontana, uhod ul. S. Francesco d' Assisi. Telovadnica v prtljaku, za sledeče mestne okraje: III. Novo mesto, ul. Bariera Nuova, VI. Sv. Jakob. Nadalje za predmestja: Barkovlje, Greta, Kolonja, Rojan, Vrdele, Lonjer, Škorklja in vsa Zgoranja okolica. V šoli Piazza Lipsia, prtljake, desno, za mestne okraje: I. Sv. Vid, II. Staro mesto, V. Bariera Vecchia. Nadalje za predmestja: Kjadin, Kjarbola Zg., Rocol, Škedenj, S. M. M. Sp., S. M. M. Zg.

Ponavljamo vnovič in najnujnejše poziv do vseh, ki bodo pozvani na ti sekciji, naj govore tam izključno slovenski, ker je to najvažnejše z ozirom na dejstvo, da se vrši revizija izključno le za določitev občevalnega jezika.

Slovenskim služkinjam v Trstu! Prejeli smo:

Naš poklic, oziroma stan v Trstu je težek. Uslužbene smo večinoma pri drugorodnih, ki nas Slovenke sovražijo, zbog naše narodnosti, a nas vsekako radi sprejemajo v službo, ker vedo, da smo bolj pridne, čedne in delavne, kakor njihova lastna kri: Kalabrežke. Veliko število nas mora biti tu v Trstu oziroma nas je, da niti ne vemo števila. Potrebno bi bilo, da bi se tudi me vse medsebojno spoznale in združile v eno močno falango. Večje število se nas je že združilo in organiziralo v N. D. O., ali veliko število nas je še tu pa tam raztresenih. Naše kolegije morda ne vedo še, da je potrebno tudi med nami organiziranja. Veliko krivic se nam godi od strani ošabnih gospodarjev, a me moremo vse potrpeti, ker se ne vemo kam obrniti. N. D. O. je že v več sličnih slučajih posredovala za naša dekleta in dosegla že lepe uspehe. N. D. O. Vam nudi vse: posreduje za službe, s predavanji, vam daje na razpolago bogato knjižnico, prireja izlete in kmalu otvori tudi plesno šolo. Skoda je, da se neštevilno naših deklet zgublja in pokvarja po nedostojnih plesih, kar pogostokrat provzroča škandalozne in žalostne posledice. Pridite raje v N. D. O., kjer bo lepa, poštena in dostojna zabava. M. S.—č.

Vpisovanje na ljudskih šolah družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu se vrši:

A) Na dekliskih in deških razredih na Aequedottu šte. 20. II. nad. za novo vstople učence in učenke I. razreda in višjih razredov v petek, dne 15. ter v soboto 16. t. m. od 9. do 12. ure dop.

B) Za deklislo in deško šolo pri sv. Jakobu se vrši iste dni in ob isti uri v šoli ul. S. Marco (uhod v ul. C. Colombo).

Učenci ali učenke, spremljani od starišev ali njih namestnikov, naj prinesejo seboj 1. krstni list (ali izpisek iz matične knjige) 2. spričevali o cepljenih kozicah in zdravih očeh.

Na novo vstopli otroci v višje razrede naj prineso seboj zadnje šolsko naznanilo. Otroci, ki so že obiskovali lani šolo, ni treba priti se vpisati še enkrat.

C) Šolska maša se bo vršila v ponedeljek, dne 18. t. m., redni pouk se pa prične v torek 19. t. m. ob 8. uri zjutraj.

Naša mlada inteligenca. — V Trstu imamo danes že številno mlado inteligenco: absolvirane pravnike, privatne, državne, — bančne uradnike itd. Človek bi mislil, da bodo ti mladi gospodje ne-le oplojevali naše socialne življenje, temveč tudi sicer pomagali na našem kulturnem, gospodarskem in splošnem narodnem snovanju. Temu pa — z malimi častnimi izjemami — žal ni tako. Večkrat že smo imeli priliko, da smo čuli bridkih pritožb, kako je naša mlada inteligenca brezbržna in indolentna, a nastop škedenjskega Sokola minule nedelje nam je siloma potisnil pero v roko; res ne moremo več molčati. Od okoli 300 članov, katere šteje Sokol v mestu, jih je bilo minulo nedeljo v Škedenju le kakih 30 v kroju. Drugi se nastopa sploh niso udeležili ali

pa vsaj ne v kroju. Ti mladi gospodje, katere smo omenili, se imajo sploh le narodni ideji zahvaliti, da imajo danes dobre in udobne službe.

V zahvalo zato pa ne-le da se jih ne vidi pri nobenem narodnem delu, temveč se jim niti ne zdi uredno, da bi se vsaj d-krat na leto vrgli v sokolski krog. Tega ne store bodi-si zato ker so preleni ali pa zato, ker se jim to zdi preneumno! Prvo bi bilo žalostno, a drugo še bolj, ker kar ni pre-slabo za dr. Rybář-a, dr. Gregorina in dr. Slavika — ki je minule nedelje na čelu Sokolov v kroju korakal skozi mesto — to bo menda dobro tudi za kakega mladega koncipijenta ali bančnega uradnika! — Mi se tega postopanja naše mlade inteligence absolutno ne moremo drugače tolmačiti, kakor tako, da ta mladina nima nikakih idealov.

V nadi, da te vrstice dosežejo svoj namen, za danes nečemo razvijati to žalostno poglavje, a pridržujemo si, da spregovorimo o priliki prav resno besedo, ako to ne bo nič pomagalo.

Nepoznanje slovenščine na uradu za revizijo ljudskega štetja na trgu Lipsia. Včeraj okoli pete ure popoldne nas je prišlo več Slovencev, ki nismo bili povabljeni, v urad za revizijo ljudskega štetja v šoli na trgu Lipsia, da bi se prepričali, če smo vpisani za Slovence. Čakali smo na hodniku, ker so, kakor je povsem pravilno, puščali naprej najprvo one, ki so bili pozvani. Iz sobe št. 5 pa je prišel neki uradnik in nas nekaj vprašal italijanski. Ker mu ni nihče odgovoril, nam je namignil, naj stopimo v sobo št. 5. Tam nas je zopet nekaj vpraševal italijanski. Na moje vprašanje, če ne zna slovenski, je odgovoril: „Mi no!“ Ob enem je kazal na tablo; zdi se mi, da je rekel, naj napišemo, kar želimo. Bil je v sobi komisar v uniformi, ki je pa imel družega posla in vsega tega ni videl. Ker sem se uveril, da tu ne odpravim ničesar v svojem materinem jeziku, sem odšel — po tolmača! Ko sem se vrnil s tolmačem, onega uradnika ni bilo več, a g. komisar je prav prijazno ustregel moji želji v slovenskem jeziku. Ker ni bilo moje naznanilnice v sobi št. 5, je peljal tolmača in mene v drugo sobo, kjer pa tudi tolmaču ni bilo treba stopiti v akcijo, ker je tudi tam poslušajoči komisar prav lepo govoril „po naše“. Na mojo pritožbo, da nisem prvič mogel opraviti v slovenskem jeziku, sem dobil pojasnilo, da je bil to le pisar, ki pa nima s strankami nikakega posla. No, dobro, pa potem naj se pisarja pouči, da se ne bo vikal v stvari, ki ga nič ne brigajo, ker stranke ne vedo, na koga se imajo obrniti. Sicer sem pa mnenja, da pri nas v Trstu sploh ni sposoben niti za službo pisarja oni, ki ne razume slovenskega jezika. Josip Juriševič.

Sv. Marija Magd. Spod. št. 412.

Oh ta naša nezavednost! V naše uredništvo je prišla priprosta slovenska žena, ki nam je pripovedovala sledeče: Danes sem bila v uradu za revizijo ljudskega štetja v šoli na trgu Lipsia, kjer sem se hotela prepričati, če je moja družina vpisana za slovensko. Ker je bilo tam precej vabljanih strank, sem morala precej dolgo čakati, predno sem prišla na vrsto. Tako sem čula tri po prilično 70 let stare povabljenke ženske ki so se med seboj pogovarjale v slovenskem jeziku, da one so Tržčanke in zato — Italijanke!

Jaz sem si prizadevala, da bi jim dokazala, da so one Slovenke, a bilo je vse za-stonj! Ženice, doma iz Sv. M. M. so navedle italijanski občevalni jezik!

Slovenskim starišem! V soboto 16. t. m. odprejo se slovenski otroški vrtci. Velikega pomena so taki zavodi, posebno za nižje sloje, ko imajo matere posla drugod in se ne morejo dosti baviti se svojimi otroci. V otroškem vrtcu se nauče pravilno govoriti, nauče se lepo vesti, moliti in mnogo drugih koristnih reči. Slovenski otroški

nimajo takega smotra kot italijanski. Ti se zovejo „zavetišča“, ti nimajo druge naloge nego to, da nadzorujejo otroke. V naših vrtcih je pa poduk reden; otroci se vedno bavijo s kako rečjo in to igraje. S tem se otrok privadi delu, kar mu bo tudi v poznejših letih v korist.

Da imamo mi okoličanski Slovenci tako lepo število vrtcev, je zasluga naše dične družbe sv. Cirila in Metoda, katere jih vzdržuje. In koliko je navdušene mladine, ki je obiskovala te le vrtce in gotovo, da se je ona kal rodoljubja rodila ravno v onej nežnej dobi.

Zato polagam na srce slovenskim starišem: Naj vas ne omamijo obljube raznih darov, s katerimi vas bodo skušali izvabiti Italijani v svoje šole; ne prodajte svojih otrok za sklédico kosilca, ampak skrbite, da svojega otroka vpišete v slov. vrtce, da ne boste nekega dne morali slišati iz njegovih ust psovko „ščavo!“ Ravno renegatje so oni, ki na najnesramnejši način blatijo svoj lastni narod!

Okoličanska in mestna društva zadnje čase tako naraščajo, da nekatera niti uspevati ne morejo, ker vsako društvo potrebuje poleg moralne tudi materialno podporo. Pripeti se večkrat, da prireja 5 do 6 društev na en dan veselico, tako da občinstvo v resnici ne ve, kam naj bi šlo. Vsako društvo apeluje na občinstvo; „Vsi na to ali ono veselico!“ Potrebno bode, da skličejo odbori vseh društev sestanek, na katerem naj bi se določil program in nastopi posameznih društev in sploh o stvari razpravljalo.

Zajedno opozarjamo mladino iz Sv. M. Magd. Zgornje in Spodnje, naj o priliki svojih izletov, katere dela večkrat v Škedenj na razne veselice in koncerte, ne pozabljajo, da so otroci slovenskih starišev, ter ne izživa naših ljudi celo z italijanskimi popevkami. Taki nastopi bi znali imeti zlih posledic. Ako ta opomin ne bode pomagal, pridemo z imeni dotičnikov na dan, kar gotovo ne bode v čast zavednim M. Magdalenčanom. Ta opomin velja tudi nekaterim Škedenjcem!

Vpisovanje v otroški vrtci v sv. Ivanu bo 14., 15., 16., t. m. od 9—12. Stariši! le pridno vpisujte svoje otroke v ta zavod!

Tužen glas iz okolice. Z ozirom na vest pod tem naslovom v „Edinosti“ od 8. t. m. smo prejeli:

Resnici na ljubo moramo konstatirati, da trditve, kakor da bi se okoličanskih kmetov, ki so bili več ali manje prizadeti po morskem viharju, in živ krst spominjal, ni resnična.

Pred vsem je znano, da je posl. dr. Rybář takoj naslednji dan po nesreči odpo-toval z avtomobilom v Sv. Križ, kjer je sklical ribiče, ter jim rekel naj sestavijo iz-kaž škode, ki so jo imeli. To so tudi stori-tili in izročili prošnjo in izkaz pomorski vladi, pri kateri je dr. Rybář priporočil prošnjo v ugodno rešitev. Pomorska vlada je na podlagi omenjene prošnje poslala v Sv. Križ in Grijanj posebnega poverjenika, da se na licu mesta prepriča o škodi. Pro-silci so tudi dobili delno odškodnino za škodo, ki jim jo je provzročil vihar. Zato so tudi prišli se zahvaliti dr. Rybář-u, ker se je zavzel za njih, ter so hoteli objaviti tudi v „Edinosti“ tozadevno zahvalo, v kar pa on v svoji znani skromnosti ni privolil.

Na vsak način je pa iz tega razvidno, da nikakor ni res, da se za okoličanske kmete ni nihče brigal. Darovi, ki so bili nabrani, so bili namenjeni za ponesrečene pomorščake in ribiče, a ne za kmete. Da nabrani darovi niso zadostali niti približno za pokritje škode, je tudi znano. Delno pokritje škode pa so dobili tudi Grijanjci in sveto križki ribiči. Če pa udova, katero imenuje dopisnik v „Edinosti“ ni dobila nikake podpore, potem se je za podporo obrnila na napačni naslov, ali pa je imela le malo škode.

tujih pa naj se vzame le to kar je najboljše. Ta program se bo izvrševalo v polni meri.

Od ruskih pisateljev čuli bomo na našem odru prvič Maksima Gorkega, njegovo svetovnoznanu dramo „Na dan življenja“, poleg njega pa se tudi prvič oglasi na našem odru drugi ruski velikan Leonid Andrejev in sicer z dvemi velikimi deli. Ignis sanat in Anatema sta že prevedeni in pridete čimprej na vrsto. Neumrjoči Tolstoj pride na vrsto se svojim posmrtnim delom „Živi mrtvec“. Intendantca ga je že dobila in se ravnokar prestavlja.

Tolstoj je na tržaško občinstvo mo-gočno vplival. Njegove igre so imele v Trstu vedno popoln uspeh. Mislim pa da tudi „Živi mrtvec“ naredi svojo dolžnost. Tudi dramatisirani roman Tolstojev Ana Kare-nina bomo upoznali v tej sezoni. Mladi Rus Leo Birmsky pride do besede v svoji re-volucionarni drami Moloh — Gogolj, ki je v pretekli sezoni z „Revizorjem“ žel splošno odobravanje, pride na vrsto s pristno rusko komedijo „Zenitovanje“.

Prvič se zgledi na našem odru tudi poljski moderni dekadent Stanislaw Przi-cy-zevsky s svojo prekrasno dramo „Zlato runo“. Stenkiwiczewo svetovno znani roman „Quo vadis?“ se tudi uprizoni na našem odru v letošnji sezoni. Od čeških avtorjev

pridejo za sedaj štirje na vrsto: Brata Mretik spisala sta prekrasno ljudsko dramo iz slovaškega življenja „Mriša“. To močno in prekrasno dramo se uprizoni v najkrajšem času, Čapekov „Begov samokres“ je moderna drama, čigar predigra igra v Bosni, za časa okupacije a je popoloma nova in lepim uspehom igrana na češkem narodnem divadlu v Pragi. Stolbina „Moravska deklica“, je burka, ki je prevedena tudi na nemški jezik imela lep uspeh. Ta burka se igra ob obrežju jadranskega morja. Jaroslav Vrhlicky se tudi prvič oglasi na našem odru s zgodovinsko veseligrro „Noč na Karlstajnu“.

Od hrvaških in srbskih avtorjev pride zopet na vrsto najboljši jugoslovanski pisatelj Ivo Vojnovič. Z njegovo pretresljivo tragedijo „Smrt majke Jugovičev“, ki je ravnokar dotiskana, se odpre letošnja se-zona. Pripomniti pa moram, da bo to obenem prva predstava v slovenskem je-ziku. Vojnovič se je v tej drami povspel do klasika in je gotovo, da to dramo čaka tudi na našem odru velik moralen uspeh. Bran-nerjeva „Nezvestnica“ je moderna drama z močno Sardounsko tehniko.

Ostane mi pa še, da spregovorim kaj o domačih slovenskih pisateljih. Toda o tem jutri.

(Pride še.)

Kralj črnogorski Nikola v Trstu. V nedeljo ob 12:45 popoldne je priplula iz Reke v tržaško luko, potem ko se je spotoma ustavila v Fazani, kralj črnogorska jahta „Rumija“. Na jahti se nahaja kralj Nikola I. V spremstvu črnogorskega kralja so dvorni zdravniki dr. B. Perasić, majorja M. Tomanović in C. Gjurosković, tajnik M. Živković in osmero slug. (Srečna Črnagora!) Imenom pomorske vlade je prišel pozdravit kralja na ladijo pristaniški adjunkt Aleksandri. Kraljevska jahta, ki jej poveljuje kap. Nikola Janković se je usidrala ob nabrežju Carciotti in ostane tukaj dva do tri dni. Ladija ima 103 tonelat registra in 12 ljudi moštva. V nedeljo popoldne je kralj v strogem inkognitu napravil mal sprehod po mestu. Včeraj ob 4. in pol uri pop. se je zopet izkrcal in napravil v avtomobilu izlet v Miramar. Okolo 6. in pol pop. se je zopet povrnil na jahto.

Le še huje! Ker dosedaj še nisem prejel vabila za revizijski urad, me je začelo skrbeti, kaka usoda je zadelo mojo naznanilnico. Pred vhomom v revizijski lokal srečam prijatelja Toneta, ki si je smeja se žarečim obrazom tiščal trehuh. „Ali se jim že tresajo hlače, sami že popravljajo svoje grehe!“ je dejal in mi je pripovedoval, kako se je tudi on napotil v revizijski urad, ker le ni bilo vabila. Na njegovo prošnjo mu je dotični uradnik pogledal v polo in mu izjavil, da je vse v redu: on in vsa sedmoglavna rodbina je vpisana s slovenskim občevalnim jezikom.

Ali naš Tona je bil silno radoveden in je stegnil svoj vrat tako daleč čez mizo, da je opazil, da je njegova pola silno načekana in popravljena v oni znameniti 13. rubriki „občevalnega“ jezika. Mož je postal vsled tega nezaupen in je prosil in silil uradnika, da mu razloži, zakaj je ona rubrika tako pestro in gosto popisana in porbarvana. Polagoma je izvelel iz obotavljajočega se uradnika zanimivo pojasnilo, da se je te dni predstavil tamkaj neki poobaščenc hišnega gospodarja s prošnjo, naj popravijo falzificirano rubriko s pravilno izjavo, da je vsa ona rodbina slovenska. In uradnik je seveda moral ob tolikem strahu in kesu popraviti dotično naznanilnico, kar je naš prijatelj Tone z velikim zadoščenjem vzel naznanje. Upajmo, da najde ta „pošteni“ in „zgrevani“ gospodar še obilo ravnatakih posnemalcev!

Slovenska trgovska šola v Trstu, ul. Acquedotto št. 20. I. Vpisovalo se bo dne 16. in 18. septembra od 9—11 dopoldne ter od 3—6 ure pop. Učencem se je zglasiti v spremstvu starišev ozir. njih namestnikov, ali jim je prinesli njih pismeno dovoljenje. Na novo vstopajoči učenci morajo prinesiti seboj rojstni list, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o cepljenju koz in o obeh.

Učenci, ki že pripadajo zavodu, se zglasijo dne 19. septembra od 9—12 zjutraj ter prinesejo sebi 2 iztisa skrbno izpolnjenega izveštja. Vsprejemni izpiti za I. in II. tečaj in ponavljalni izpiti bodo dne 19. sep. ob 8. uri zjutraj. Ravnateljstvo.

Slovenci in Slovenke Skorklje in Belvederja vdeležite se mnogoštevilno vstanovnega občnega zbora vaše podružnice družbe sv. Cirila in Metodja, ki se bo vršil v nedeljo dne 17. t. m. ob 10. uri predpoldne v prostorih gostilne N. D. O. v ulici Carradori št. 18. — Članarina znaša samo 2 kroni na leto. Stehni Slovenec naj postane član našega obrambnega društva, da bo moglo isto čimveč naše mladine rešiti potujčevanja. To bodi naše geslo, v tem smislu agitirajmo med svojci in vspeh ne more izostati.

Povodom 13. obletnice smrti cesarice Elizabete je bila včeraj ob 9. uri predpoldne v baziliki sv. Jušta slovesna zadušnica, ki jo je služil škof mons. dr. Karlin. Zadušnici so prisostvovali namestniški podpredsednik grof Attems, župan Valerio in načelniki civilnih in vojaških oblastinj.

Razpis dveh štipendijev. V notici od sobotne Edinosti „Razpis štipendijev“, se je urinila pomota: namesto 2 štipendijev po 200 K bi moralo stati „2 štipendija z a 200 K razpisuje kmet. družba za dva kmeta, ki bi hotela obiskovati kletarski tečaj v Pazinu.“

Tržaška mala kronika.

Aretirana babica. Nedavno smo poročali, da je bila aretirana babica Ana Bajc, ker je bila na sumu, da je provzročila več splavov. Sedaj je oblastinja ugotovila, da je Bajc delala to s pomočjo svojega ljubimca nekega Antona Pikulića. Konstatirali so nič manj nego 30 slučajev. Oblastinja je v stanovanju omenjene babice tudi izvedla hišno preiskavo in našla tu raznih priprav. Trupelca je babica metala deloma v stranišče, deloma jih je njen ljubček znosil na pokopališče, kjer jih je zagrebel. Tudi Pikulića so včeraj spravili v zapor. Policija nadaljuje poizvedbe.

Detomor. Marija Weissiden, stara 24 let, je do minole sobote služila pri zdravniku dr. Gattorno, stan. v ul. Vincenzo Bellini št. 13. Ker je le-ta videl, da se je Weissiden nekako spremenila, jo je hotel preiskati, kar pa ni pustila; vsled česar jo je zdravnik odslovil iz službe. Weissiden je nato šla k neki svoji prijateljici, stan. v ul. Caserma št. 4. Včeraj jo je policija aretirala

in dala preiskati po dr. Jurcevu, ki je ugotovil, da je Weissiden pred kratkem porodila. Zdravnik je odredil, da se jo odvede v mestno bolnišnico. Tu se ni Weissiden nikakor hotela sleči, tako da so to morale siloma opraviti štiri postrežnice, ki so pod obleko našle škatljo, v kateri je bilo truplo nedavno porojenega otroka, ki je umrl že pred 10 dnevi. Zdravniki so truplo raztelesili.

Sladkosti zakona. Včeraj je bil aretiran 33-letni Pavel Bortoluzzi iz Trsta, ki je z orožjem v roki žugal svoji ženi, da jo ubije. Revica je dobila vsled tega tak nerovni napad, da so jo morali prepeljati v bolnišnico.

Tatvina na morju. Ko je parnik Austro-Amerikane „Almeria“ na povratku iz Amerike pristal v Almeriji na Španskem, so konstatirali, da sta iz ladijske zaloge izginila dva žaklja kave in sladkorja. Radi tega so bile ob prihodu parnika v Trst aretirane tri osebe izmed moštva kakor dozdevni tatovi.

Gozdni požarji. Vsled grozne suše in vročine so letos postali gozdni požarji jako običajni. Tudi v poslednjih dneh je ogenj poškodoval več nasadov.

V soboto ob 7:45 uri zvečer je nastal požar ob virih Brojence. Ogenj je uničil 12.000 m² gozdnega nasada, starega 10—20 let. Silen veter je oviral delo mestnih ognjegascev, ki so morali gasiti dolgih šest ur.

V nedeljo ob 11. uri zjutraj so se užgali gozdni in travniški nasadi pod Opčinami, ob 1. uri popoldne pa travniki v vili Krauseneck v Kolonji, pogorelo je več tisoč kv. metrov. Ob 3. uri pop. je začelo goreti pri Sv. Križu. S pomočjo proseškega ognjegaškega oddelka in Križanov so ugasili požar, ki je uničil 12.000 m² borovjega gozda. — Ob 5:30 uri pop. so poklicali ognjegasce v Bazovico, kjer je pogorelo 10.000 m² borovjega gozda. Zdi se, da sta ta požar dva paglavca provzročila. Vsled suše se je požar hitro razširil z veliko nevarnostjo za stare velike gozde pri Bazovici. Posrečilo se je pa izolirati požar tik pred istimi. — Ob 7. uri zvečer je začelo goreti 3000 m² travnika v vili Revoltella. Mestni ognjegasci so pogasili ogenj.

Včeraj pa ob 9. uri zjutraj je zgorelo 1000 m² gozda ob razpotju reške in openske ceste nad Faccanoničevimi kamenolomi.

Včeraj popol. ob 3:30 je začelo goreti v Ž. vjljah na posestvu Josipa Hrvatića, Alojzija Berdona in Josipa Kuret. Pogorelo je okolu 20.000 štir. metr. grmičevja. Gasili so mestni gasilci.

Uboj. — Včeraj se je vršila obdukcija ubitega Guarina. (Glej včerajni „Edinost“). Na podlagi obdukcije nikakor ni možno natančno določiti vzroka smrti. Vsi oni, ki so bili navzoči pri prepripi, oziroma ki so videli pretep med Guarinom in vojakoma Jerzetičem ter njegovim tovarišem, so naprošeni v interesu resnice in pravice, da se javijo pri vojaški sodnji v veliki vojašnici in sicer med 8 predp. in 2 uro pop. pri preiskovalnem sodniku dr. Ludjevitu Karay-u.

Sumljiv slučaj kolere. Včeraj popoldne je za sumljivimi znaki kolere obolel Gaudenzio Macaldelli, star 32 let, tesar, stan. v ljudskem prenočišču v ul. Pondares. Slučaj je bil prijavljen mestnemu fizikatu, ki je dal Macaldelli-ja spraviti v Magd. bolnišnico. Bakteriološka preiskava pokaže, ako gre za azljatsko kolero.

Dva slučaja kolere na Koprščini. Po dolgem odmoru se je zopet pojavila kolera na Koperščini. Sanitetni oddelek nametništva je izdal tozadevno sledeči komunik: Dne 9. t. m. zjutraj je po kratki bolezn brez zdravniškega posredovanja umrl

Poslano*)

Podpisani se časti naznaniti cenj. meščanstvu, da je prevzel na lastno roko Hotel Restavracijo „AL MONCENISIO“, do sedaj last gosp. Angela Andolfi. Jednostavna prememba lastnika ne bi bila baš tolike važnosti, ako ne bi bile dve okolnosti, ki so dovedle podpisanega do tega, da naznani stvar javnosti: namreč naklonjenost, katero je izkazalo p. n. občinstvo gospodu Andolfiju in katero upa podpisani, da bo tudi ujemu izkazalo ter poboljški, ki bodo vpeljani kolikor v hotelu toliko v restavraciji. P. n. občinstvo lahko računa na kuhinjo in klet, ki ne bosta imela para. — Udani

ALOJZIJ PONTONI.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu zakon vzeva.

Kajenje bolj po ceni. Ker ne moremo odgovoriti na vsa posamezna priznalna pisma, ki smo jih dobili odkar so se podražale izdelane cigarete, prosimo neštete kadilce, ki so se od 1. julija naprej vrgli na papir Abadie, da tem potom sprejmejo našo najtoplejšo zahvalo za svojo naklonjenost ter da tudi nadalje izkažejo svoje zanimanje našim znamkam. Mi vedno gledamo na to, da opravičimo zaupanje, ki se ga stavi na nas z izvrstno kvaliteto.

SOCIÉTÉ DES PAPIERS „ABADIE“

Société a responsabilité limitée.

Nova lekarna „pri Obelisku“ na Opčinah

Niže podpisani, kateri je imel lekarno celih 9 let v najemu - v Sežani - daje na znanje cenj. očinstvu, da je z dne 17. julija 1911 odprl svojo lastno lekarno na Opčinah, naspoti restavr. Mičel, v hiši dedičev Kostantinića. — Gori imenovana ima na razpo ago vse nove leke in vse domače in zunanje specialitete.

Albert Calcich, lekarnar.

POHISTVO

SOLIDNO : : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - V/A MALCANTON - TRST

Mnenje gosp. dra. C. Bittner-ja

Deutsch-Praussnitz

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Dosegel sem najlepše uspehe z Vašim izdelkom ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO v mnogih slučajih malokrvnosti in rekonvalescence.

Deutsch-Praussnitz, 18. marca 1910.

Dr. C. BITTNER.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez zaloge • ovsa = vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konc. es. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

G. De Vecchi 8 £. Skel

nasledniki A. FONDA

Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloge • ovsa klaje in otrobov.

SENO prve vrste po 8 K. Oves Ben po 20 K. S ama po 9 K. Koruzna slama po 12. Rastlinska žirna po 20. Otrobi „V“ po 14 K. — Prodaja na drobno in debelo. Cene po dogovoru.

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.

Specialist za popraviljanje roulet na okulh.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamči za popolno dele in se ne boji konkurence.

Na obroke! **JAKOB DUBINSKY** Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo št. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga

ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

Izredna in bogata izbira

igrač, kinkalij, galanterij, drobnarij, kuhinjskih potreščin in sploh predmetov za domačo uporabo

.. v novi trgovini v Trstu ..

ulica Caserma 17 [na voglu Molin piccolo]

Velika zaloge in tovarna pohištva

ANDREJ JUG - TRST

Via S. Lucia 5-18

Via S. Lucia 5-18

BOGATA IN LEPA IZBERA FINEGA IN NAVADNEGA POHIŠTVA TAPETARIJE

DELO SOLIDNO in vsakovrstnih stolic. CENE ZMERNE.

Pod najugodnejšimi pogoji

VZAMEM V NAJEM

loterijske liste, drž. rente in zajemne liste drugih bank s povračilom v mesečnih obrokih ali naenkrat.

IGNAC NEUMANN, menjalnica

Ustanovljena 1858. Trst, ulica Ponterosso 4. Ustanovljena 1858.

petletni Marij sin žezniškega delavca Antona Muzenič v Pradah pri Bertokih, za znaki gastroenteritide. V noči od 9. do 10. t. m. je v Bertokih zbolel za sumljivimi znaki 26-letni kmet Anton Kuret in je bil dne 10. t. m. izoliran. Bakteriološka preiskava, ki je bila dne 10. t. m. dovršena, je dognala, da gre v obeh slučajih za azijsko kolero. Bile so takoj ukrenjene najstrožje sanitetno-policijske odredbe. Vse osebe so bile izolirane.

Pripominjamo, da je Anton Kuret sin one Marije Kuret, ki je prva zbolela v Bertokih in ki se še sedaj nahaja v lazaretu.

Koledar in vreme. — Danes: Macedonij šk. — Jutri: Virgilij muč.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 25° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

— Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, malo bolj vroče, severni vetrovi.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

Odborova seja se vrši danes v torek ob 8 uri in pol v društvenih prostorih s sledečim sporedom:

- 1) Poročilo odbora in načelnika, 2) društvene prireditve, 3) slučajnosti.

Vaditeljski zbor telovadnega društva „Sokol“ v Trstu naznanja da prične telovadba za ženski oddelek v četrtek dne 14. t. m. in se bo vršila redno vsak torek in četrtek zvečer od 7 in pol naprej.

Vabi se Sokolice, da se vaj v kolikor mogoče velikem številu udeležijo.

Pevsko društvo „Trst“ naznanja vsem gg. pevcem, da bo danes zvečer pevska vaja v „Delavskem podpornem društvu“.

Odslej naprej se bodo vršile pevske vaje vsak torek in petek in to v „Delavskem podpornem društvu“ ul. Giorgio Gallatti 20. („Nar. Dom“) Z ozirom na to, da nastopi naše društvo na slavnosti „St. Jakobške čitalnice“ prosimo polnoštevilne udeležbe. — Danes zvečer odborova seja.

Tamburaši pev. društva „Trst“ so najljubše vabljene na posvetovanje ki se bo vršilo danes ob 8 in pol zvečer v prostorih „Delavskega podp. društva“ ul. Giorgio Gallatti 20. 1.

Plesna šola za otroke začne v četrtek in bude vsaki torek in četrtek od 4 in pol do 5 in pol popoldne v dvorani „Trg. izob. društva“ ulica S. Francesco št. 2. Plača se anticipatno od otroka 3 krone na mesec.

V nedeljo 17. t. m. se vrši velika narodna slavnost 10 letnice in razvitja zastave St. Jakobške „Čitalnice“ na prostornem zemljišču g.a Preloga za konsumnim društvom „Jadran“.

Opozarjamo, da je zbirališče sodelujočih društev ob 2 uri pop. v prostorih „Narodne gostilne“ nasproti cerkve sv. Jakoba.

Ob 3 uri bo odhod na veselilni prostor.

Prosimo zunanja br. društva, da bi prišla najdalje do 2 ali 2 in pol, da bo možno pravočasno razviti sprevod na veselilni prostor.

Zeliti bi bilo, da nam br. društva javijo po dopisnici uro in smer prihoda radi sprejema. Prosimo vsaj do sobote 16. t. m.

Nar. del. organizacija.

Izobraževalni odsek NDO ima danes ob 8. uri zvečer sejo.

Sestanek zidarjev. Pripravljalni odbor izvoljen na zadnjem sestanku sklicuje za četrtek dne 14. t. m. ob 6. uri zvečer sestanek zidarjev v prostore NDO v ul. Sv. Frančiška št. 2. I. nad.

DAROVL

— Za slov. šolo v Rocolu se je nabralo v nedeljo 3. t. m. pri sv. Jakobu na veselici NDO. K 1:20 in v nedeljo so na sokolski veselici v Škednju nabrali K 17:40. Denar hrani blagajnik podružnice.

— Za novo šolo pri sv. Jakobu nabralo se je o priliki krsta malih Milana Mikeluc in Emila Bareto K 5. — Denar hrani uprava.

— Na prosti zabavi pevskega društva „Višava“ na Kontovelju se je nabralo 10. t. m. K 4:76 za novo šolo pri Sv. Jakobu. — Denar hrani uprava.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

FENICE. Opera sezona. Danes repriza oper „Cavalleria rusticana“ in „Pagliacci“.

POLITEAMA ROSSETTI. Grand Guignol. Izvrstna dramatična družba „Grand Guignol“, ki vsak večer prireja kratke hipersenzacijske enodejanke, vabi vsak večer v gledališče nešteto občinstva, ki se zlasti divi veliki umetnosti soprogov Saniati. Danes štiri enodejanke, med drugimi „Morgue“ in konečno burka.

Vesti iz Goriške.

Smrtna kosa. Včeraj je umrla v Tomaju občeznana gospa Marija vdova Četuta-Ucman v starosti 49 let. Preostalim naše sožalje.

Iz Šturij-Ajdovščine. Že zopet dopis z zabavljanjem čez NDO. v zadnji številki „Naša moč“. Ker pa slutimo, da te vrste dopise kuje na svojo roko neko zobomlečno človeče in sedaj živi od beračije in podpor in ki nima najmanjšega pojma o delavskih zadevah, ter piše le zato, da bi kaj veljal, se nam ne zdi vredno več odgovarjati.

Kolesarsko društvo „Danica“ v Gorici priredi prihodnjo nedeljo cestno dirko Miren-Gorica ter polževo in umetno peš-dirko, srečkanje za nov velik šivalni stroj „Singer“ na stožalu itd.

Zanimanje je veliko. Pričakuje se obilne udeležbe.

Vesti iz Istre.

Grozna toča v Roču. Iz Roča 11. Že štiri mesece nismo imeli dežja, a včeraj je skozi pol ure padala toča debela kakor orehi. Tla so bila pokrita z ledenim zrnjem 10 cm na debelo. Na letošnjih poljskih pridelkih ni mogla toča napraviti škode, ker je suša že prej vse uničila. Ali oklestila je stabla trt tako, da ni za par let pričakovati nikakega ploda. Toča je razbila tudi mnogo okenj. — Tukajšnje županstvo je že pred več časom naprosilo c. kr. okr. glavarstvo v Kopru, da bi poslalo komisijo, da preeni škodo povzročeno po suši, ali doslej ni okr. glavarstvo še ugodilo omenjeni prošnji.

Tem potom prosimo naše poslance, da nam priskočijo na pomoč. Ljudje obupavajo, ker previdjajo, da jih čaka glad in skoraj vse, kar je sposobno za delo se pripravlja na delo v Ameriko. Ljudje so izgubili veselje do obdelovanja rodne grude. Siromak kmet se vse leto muči in trudi, a nakrat je vse njegovo delo uničeno, ker skuša ali toča mu leto za letom uničuje poljske pridelke.

Druge slovenske dežele

Vesela vest iz Koroške. Iz Koroške prihaja vesela vest, ki mora iz srca razveseliti vsakega rodoljuba. V občini Vernberg pri Beljaku, ob skrajni jezikovni meji so se zadnje dni minulega tedna vršile občinske volitve, pri katerih so Slovenci po hudi borbi zmagali. Izvoljenih je bilo 15 Slovencev in 3 Nemci. Pomen te slovenske zmage je temvečji, ker je tam doma bivši nemško-narodni državni poslanec Orasch, ki je bil tudi več let župan v tej občini. Prvikrat so v Vernbergu zmagali Slovenci pred tremi leti, a takrat le z neznatno večino. Zmaga je posebno pomembna še zato, ker je nemški naval na to občino posebno hud in je še o priliki zadnjih državnoborskih volitev, ko je nemško-narodni kandidat dr. Angerer imel tam shod, nemško časopisje pisalo, kakor da bi Vernberška občina bila popolnoma nemška. Posebno se nam še zdi potrebno omeniti, da se Slovenci v tej občini ne priznajo ne za liberalce ne za klerikalce zato pa — napredujejo!

Oglase, poslana, osmrtnice, male oglase, zahvale in v obče kakoršnokoli vrsto oglasov sprejme „Inseratni oddelek“ v ul. Giorgio Gallatti št. 20 (Narodni dom) polunadstropje, levo. — Urad je odprt od 9. do 12. dop. in od 3. do 7. zvečer.

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši. | registrovana zadruga z | Telefon št. 952. |
 :: omejenim poročtvom ::

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. - (uhod po glavnih stopnicah)

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje

Rentni davak od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—8% na menjice po 5% na zastave

Uradne ure: od 9.—12 ure popoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno-hranilnični račun 816 004.

Ima najmodernejše urejeno varnostno opremo za shrambo vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, a katerim se najuspešneje navajastediti svojo čeco

Trgovski pomočnik mešane stroke želi službe. Ponudbe pod „D. P. 26“ poštno le žele Trst. 1565

Prodajo se vrata, okna, popolna vežna vrata, st. paice, stropi itd. Izvaretna prilika. Ul. Cavana št. 1. 1567

Kovačija, z ali brez orodja, na jako dobrem in prometnem kraju ob cesti med Matulji Volosko-Opatijo in Beko, se odda takoj v na em. Najbolje se izve pri Mariji Rupnik-Pavlovac pošta Volosko. 1563

Podpisani naznanjam vsem prijateljem in znancem, da sem sprejel od gosp. Lovra Valentiniča zaano gostilno „Alla buona sorella“ ul Massimo d'Azeglio št. 2, kjer bodem točil najboljša vina, istrijsansko, belo vipavsko, Opolto in pivo Puntagam. Vedao pripravljena gorika in mizla kuhinja. Peter Valentinič. 1569

Dva bicikla s prostim tekom, skoro nova, se prodajata po nizki ceni. Pojasnila v gostilni „Detelja“ ul. Belvedere št. 7. 1558

Odda se v najem gostilna Konsumnega društva v Dolini z vsjo gostilniško opremo. Nahaja se v jako lepi legi zraven glavne ceste z jako lepim vrtom. Krasen razgled, velik promet. Natančneje pojasnila pri načelstvu gori omenjenega društva. Ponudbe naj se vložijo vsaj do 30. septembra t. l. Odbor. 1559

Prevzel sem v našem gostilno „All'arco baleno“ ul. G. Gallina Iran Velikonja.

Udovec brez otrok, star nad 50 let, z državno službo in pokojnino, želi poročiti 40 do 50 letno Slovenko z nekaj premožnja. Ponudbe na naslov: „P. M.“ poste restante glavna pošta Trst. 1545

Slovenske igralne karte se prodajajo v Trstu v knjigarni J. Gorenjec, ul. Caserma 16. 1472

Naš fotograf je Anton Jerkič, Trst, Via delle Poste 10. — GORICA, gosposka ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupno k njemu. 315

V najem se oddajo bicikli

Zaloga dvokoles

in šivalnih strojev rabljenih po zelo nizki ceni in tudi na obroke.

TRST, Via Scorzeria šte. 16

V. Osvaldella

Ob nedeljah in praznikih odprto do 4. pop.

Zdravljenje: krvi

Čaj „Tisodori cvet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti nimf. sl. jim, ču preč v žolcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMERA - „AI DUE MORI“

Trst (mestna hiša) — Telefon 377

Postne pošiljave se izvršujejo takoj in franko, ako se dopelje Kron 1:10.

Bogomil Pino

== urar in zlatar ==

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novoga

Bogat izbor ur

vsake vrste, kakor tudi ubanov, prstanov z dijamanti in bez dijamantov, ženske serižice, alate in srebrne za moške, vse po konkurenčnih cenah.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira letnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteti v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni šte. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.

Telefon št. 251, Rim. II.

Prva primorska tvornica za lesne izdelke z vodno silo

tvrdke A. KRIZNIČ :: ob kolodveru Podmelec

SPREJEMA V IZVRŠITEV:

vse v stavbeno mizarsko stroko spadajoče izdelke za HIŠE, VILE, ŠOLE, BOLNIŠNICE, CERKVE, JAVNA POSLOPJA itd. kakor: OKNA, VRATA, PODOVE, PORTALE; popolne opreme LJUDSKIH ŠOL, ŠOLSKE KLOPI po Rettig-ovem patentu itd.

Proračuni in načrti brezplačno. — Zahtevajte vzorce in cene.

Parketna tvornica opremljena z najnov. stroji nudi parketne deščice iz hrast. in bukovega lesa. Postrežba takojšnja za vsako množino!

Strugarski oddelek nudi vse v strugarsko stroko spadajoče izdelke. - JAMSTVO!

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. — Obisk strokovnjaka interesentom brezplačen. 329

Pismena priznanja visokih oseb so na upogled. Cenike in proračune razpošiljam brezplačno.

TOVARNA VOZOV

PETER KERSIČ

v Spodnji Šiški, kolodvor Ljubljana

(Kranjsko)

Dobavitelj vseh poštah voz c. kr. avstr. pošte. — Poštni vozovi patent Kersič št. 43.741 za Ogrsko, št. 31.925 za Avstrijo.

Priporoča svojo bogato zalogo raznih vozov, nadalje se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča naročila po meri in risbi natančno in najsolidnejše, za kar jamčim.

Popravki se izvršujejo po odgovarjajočih cenah in se uračunajo rabljeni vozovi.

Čevljarnica „Alla Sartorella“, Trst

VIA BARRERA VECCHIA ŠT. 10 (NASPROTI SLABOČARNE GATE)

Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. — Blage izvrstno in cene zmerne.